

B.2 Ο ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (βλ. σελ. 21-22 σχολικού βιβλίου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε και πού αναπτύχθηκε ο Κυκλαδικός Πολιτισμός; Πού έγκειται η σημασία του; Αναπτύχθηκε **κατά την 3^η και 2^η χιλιετία προ Χριστού, δηλαδή στην Εποχή του Χαλκού, στις Κυκλάδες Νήσους και είναι ένας από τους παλαιότερους(=αρχαιότερους) πολιτισμούς του κόσμου.**
2. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν(=συνετέλεσαν) στην ανάπτυξη του Κυκλαδικού Πολιτισμού;
α) **Κλιματολογικοί** παράγοντες: πιο συγκεκριμένα, το **ήπιο κλίμα** που επικρατεί στην περιοχή των Κυκλάδων (δηλαδή, ούτε πολύ κρύο ούτε πολλή ζέστη), το οποίο είναι φιλικό προς τον άνθρωπο και τον διευκολύνει στις διάφορες δραστηριότητές του.
β) **Γεωγραφικοί** παράγοντες: πιο συγκεκριμένα, η **ιδιαίτερα προνομιακή γεωγραφική θέση των Κυκλάδων**. Ουσιαστικά, τα νησιά των Κυκλάδων αποτελούν μια φυσική «γέφυρα» που ενώνει την Ευρώπη με την Ασία, την ηπειρωτική Ελλάδα με την Κρήτη.
3. Πώς αξιοποίησαν την προνομιακή γεωγραφική τους θέση τα νησιά των Κυκλάδων κατά την υπό εξέταση περίοδο;
Τα εμπορικά πλοία των Κυκλαδίτικων νησιών **κυριαρχούν στο Αιγαίο κατά την 3^η χιλιετία προ Χριστού. Έχουν υπό τον έλεγχό τους το ναυτικό εμπόριο στην περιοχή της Εγγύς Ανατολής(=Μικράς Ασίας), αποκομίζοντας τεράστια κέρδη.**
4. Ποια πολύ θετική συνέπεια έχουν για την Ευρώπη οι πολύ συχνές επαφές των κατοίκων των Κυκλάδων με τους λαούς της Εγγύς Ανατολής(=Μικράς Ασίας) για την ανταλλαγή προϊόντων;
Μαζί με τα προϊόντα της Εγγύς Ανατολής, τα εμπορικά πλοία των κυκλαδίτικων νησιών μεταφέρουν στην Ευρώπη ιδέες, τεχνικές γνώσεις, θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Εγγύς Ανατολής(=Μικράς Ασίας), εμπλουτίζοντας έτσι με νέα στοιχεία τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό.
5. Ποια ιδιομορφία παρουσιάζει η πολιτική οργάνωση των Κυκλάδων νήσων;
Κάθε οικισμός(=πόλη ή χωριό) φαίνεται ότι αναπτυσσόταν αυτόνομα και δεν υπήρχε κανένα είδος κεντρικής εξουσίας (δηλαδή, δεν υπήρχε κυβέρνηση).
6. Που σχηματίστηκαν οι πρώτοι οικισμοί στις Κυκλάδες;
Οι πρώτοι οικισμοί σχηματίστηκαν **κοντά στη θάλασσα ή στα πρανή(=κατηφορικά σημεία) χαμηλών λόφων.**
7. Ποιο μειονέκτημα είχε η γειτνίαση των οικισμών με τη θάλασσα;
Το γεγονός ότι οι οικισμοί ήταν κοντά στη θάλασσα **τούς καθιστούσε ευάλωτους σε εχθρικές επιθέσεις (βλ. πειρατές).**
8. Πότε και πώς προσπάθησαν να διορθώσουν αυτό το μειονέκτημα οι κάτοικοι των παραπάνω οικισμών;
Περίπου το 2300 προ Χριστού ορισμένοι οικισμοί οχυρώνονται, άλλοι οικισμοί καταστρέφονται και ξαναχτίζονται οχυρωμένοι, ενώ άλλοι χτίζονται σε υψηλούς λόφους μακριά από τη θάλασσα.
9. Τι φανερώνουν οι παραπάνω αλλαγές; Γιατί αναγκάζονται οι κάτοικοι των Κυκλάδων να μετακινηθούν σε πιο ασφαλείς οικισμούς;

Οι παραπάνω αλλαγές φανερώνουν **κάποια αναστάτωση** της ζωής των κατοίκων των Κυκλάδων **από την παρουσία στα μέρη τους νέων πληθυσμών**, που προέρχονται **πιθανόν από την Μικρά Ασία**.

10. Αυτή η αναστάτωση στη ζωή των κατοίκων των Κυκλάδων διήρκεσε πολύ;
Όχι. **Γρήγορα** τα νησιά των Κυκλάδων **ξαναβρίσκουν τον ρυθμό της ζωής τους**.
11. Οι εμπορικές επαφές των Κυκλαδιτών περιορίζονται μόνο στα Μικρασιατικά παράλια; Με ποιες άλλες περιοχές έρχονται σε επαφή οι Κυκλαδίτες;
Στη 2^η χιλιετία προ Χριστού οι Κυκλαδίτες έχουν επαφές **με την ηπειρωτική Ελλάδα αρχικά και στη συνέχεια με την Κρήτη**.
12. Ποιος είναι ο πιο σημαντικός Κυκλαδίτικος οικισμός αυτής της εποχής;
Είναι το **Ακρωτήριο στη Θήρα**(=Σαντορίνη).
13. Πότε και υπό ποιες συνθήκες οι Κυκλάδες χάνουν τη δύναμή τους και περνούν στη σφαίρα επιρροής της μινωικής Κρήτης;
14. **Περίπου το 1600 προ Χριστού, εξαιτίας της καταστροφής μεγάλων κυκλαδικών οικισμών από σεισμούς (βλ. ηφαίστειο Σαντορίνης), οι Κυκλάδες χάνουν τη δύναμή τους και περνούν στη σφαίρα επιρροής της μινωικής Κρήτης, που τότε γνωρίζει τη μεγαλύτερη ακμή της.**
15. Πότε οι Κυκλάδες περνούν στην κυριαρχία των Μυκηναίων; Ποια στοιχεία μεταφέρουν οι Μυκηναίοι στις Κυκλάδες;
Μετά την καταστροφή των μινωικών ανακτόρων, **γύρω στο 1450 προ Χριστού, κυρίαρχοι των Κυκλάδων γίνονται οι Μυκηναίοι** από την ηπειρωτική Ελλάδα. **Οι Μυκηναίοι μεταδίδουν στα νησιά των Κυκλάδων τα χαρακτηριστικά του δικού τους πολιτισμού στην τεχνολογία, την τέχνη και τη θρησκεία.**
16. Ποιο είναι το χαρακτηριστικότερο δημιούργημα της κυκλαδικής τέχνης κατά την Εποχή του Χαλκού;
Είναι τα **μαρμάρινα ειδώλια**(=μικρά αγαλματίδια).
17. Τι παριστάνουν τα παραπάνω ειδώλια;
Τα περισσότερα ειδώλια παριστάνουν γυμνές γυναίκες. Λίγα παριστάνουν άνδρες μουσικούς, πολεμιστές ή κυνηγούς. **Οι μορφές είναι έντονα σχηματοποιημένες** (δηλαδή, είναι σταθερές, δεν υπάρχει ποικιλία μορφών), με λίγες αλλά **χαρακτηριστικές λεπτομέρειες για την αναγνώριση του φύλου** (βλ. π.χ. την αριστερή εικόνα της σελίδας 22 του σχολικού βιβλίου).
18. Ποια άλλα καλλιτεχνικά δημιουργήματα, εκτός από τα ειδώλια, έχει να παρουσιάσει η κυκλαδική τέχνη; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτών των δημιουργημάτων;
Τα **πήλινα αγγεία**(=βάζα), που **έχουν ποικίλα σχήματα και διακοσμούνται με απλά γραμμικά σχέδια**. Ιδιαίτερα εντυπωσιακά είναι τα **μαρμάρινα αγγεία**, καθώς και τα **μεταλλικά με απλή χαρακτή διακόσμηση**.